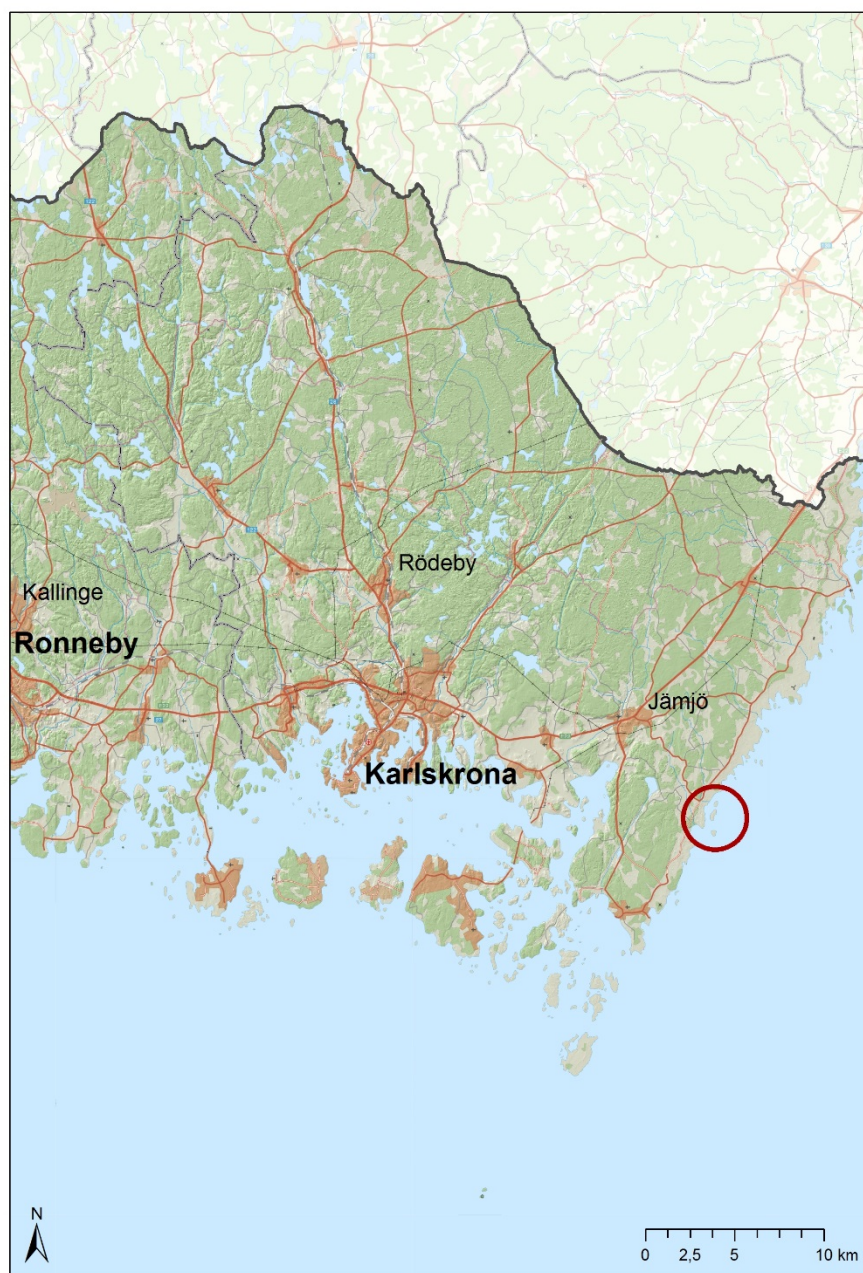

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410050 Gräsör m fl öar

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap, vilket för detta område skiljer sig något från vad som är beslutat av regeringen. Länsstyrelsen har för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Åke Widgren

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410050 Gräsör m fl öar**

Kommun: Karlskrona

Områdets totala areal: 89 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-10-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-11-01

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 1996-12-01, regeringsbeslut M96/4019/4, pSCI: Nej, SCI: Nej, SAC: Nej

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*A132 - Skärfläcka, *Recurvirostra avosetta*A190 - Skräntärna, *Sterna caspia*A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:A162 - Rödbena, *Tringa totanus*A169 - Roskarl, *Arenaria interpres***Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Området bidrar till

uppfyllandet av miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv.

De prioriterade bevarandevärdena är förekomsten av vitkindad gås, skärfläcka och de olika arterna av tärnor.

Tillsammans med de andra större öarna längs Blekinges östkust utgör Gräsör, Långaskär och Stora Korsaskär med den innanförbyggande lagunen samt små, isolerade skär ett av de viktigaste häckningsområdena för fåglar i Blekinge. Här förekommer flera arter som gått starkt tillbaka på andra håll.

Beskrivning av området

De tre betespräglade öarna Gräsör, Långaskär och Stora Korsaskär ligger på rad i nordsydlig riktning utanför Konungshamn vid Blekinges östra kust. Gräsör är den nordligaste av dem och är rund och knappt 5 hektar stor. Långaskär är längre och drygt 12 hektar medan Stora Korsaskär längst i söder är drygt 5 hektar stor. Strax norr om Stora Korsaskär återfinns Lilla Korsaskär som bara är drygt 0,25 hektar. Innanför de tre öarna bildas en avskärmad, grund lagun som är skyddad från hårt väder från i princip alla vindriktningar. Alla de tre större öarna är låga, flacka och relativt steniga med större ytor med gräsmark och vegetation som bitvis börjar växa sig högre genom uppslag av nässlor, mållor och andra högre örter. Buskar och träd förekommer i mycket begränsad omfattning och endast på Stora Korsaskär finns ett par större buskar. Öarna är överlag steniga och grusiga och innehåller bland annat gamla strandvallar med gles och begränsad vegetation. I svackor på öarna finns spridda små kärr och gölar avskilda från havet. Sunden mellan öarna, framför allt mellan Gräsör och Långaskär är mycket grunda och torrläggs till stora delar vid lågt vatten. Detsamma gäller de mycket långgrunda, dyiga stränderna kring framför allt Långaskär och norra delen av Gräsör.

Fågelfaunan är mycket art- och individrik och här finns stora populationer av strandängshäckande vadare där arter som skärfläcka, roska, större strandpipare, rödbena och tofsvipa har stabila förekomster. På Långaskär samt på Stora och Lilla Korsaskär finns årligen stora kolonier med tärnor där silvertärna är den mest talrika arten. De flesta år häckar även skrântärna med flera par, småtärna med något eller några par samt måsfåglar där gråtruten förekommer med cirka 100 par på Stora Korsaskär. Silltrut, fiskmå och havstrut häckar med några få par. Vissa år finns det en koloni med skrattmå på Långaskär och i denna har under flera år häckat kentsk tärna med som mest 36 bon år 2012.

Bland häckande änder och gäss märks en stor flock översomrande vitkindade gäss samt häckande populationer av skedand, svärta och snatterand. Vintertid ses ofta stora dykandsflockar i lagunen innanför öarna. Havsörn observeras mycket regelbundet i området året runt.

Vad kan påverka negativt

- Igenväxning som en följd av upphörande hävd vilket direkt leder till en försämring av förhållanden på strandängar och kustnära gräsmarker. Detta missgynnar de flesta inom området listade arterna, särskilt strandängshäckande vadare, tärnor, gäss och i viss mån änderna.
- Bete vid fel tidpunkt som kan skada häckningar av vissa fågelarter.
- Störningar orsakade av besökande människor under häckningstiden inklusive körning med båt, vattenskoter och vind- och kitesurfing. Sporfiske på och i närheten av häckningsöar är en ökande störningsfaktor längs kusten under större delen av året.
- Direkta eller indirekta effekter av fågeljakt, det vill säga jakt på vissa arter kan störa även andra arter än de som jakten avser. I detta fallet kanske jakten framför allt skulle påverka övervintrande populationer av änder och havsörn i området.
- Predation av framför allt landlevande rovdjur såsom mink, räv, grävling och mård på öarna

missgynnar samtliga markhäckande arter.

- Dykande fåglar kan påverkas av vissa nätfiskemetoder där fåglarna riskerar att fastna och drunkna.
- Försämring av vattenmiljön kring öarna och i närområdet vilket leder till en rubbad eller försämrad näringsbalans som i sin tur kan leda till försämrad tillgång på föda för många arter.
- Utsläpp av olja eller andra föroreningar som direkt eller indirekt påverkar fåglarna eller livsmiljön.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§).

Skydd för området

- Djurskyddsområde (fågelskyddsområde) enligt 7 kap. 12 § miljöbalken, med beträdnadsförbud 1 april – 15 juli, gäller för hela området.
- Samtliga öar samt betydande delar av vattenområdet omfattas av strandskydd enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller generellt 100 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Inom området har länsstyrelsen 2015 beslutat om utökat strandskydd upp till 300 meter.
- Miljöersättning för bevarande av betesmarker och slåtterängar enligt Miljö- och landsbygdsprogrammet år 2014-2020 finns för delar av området.
- Vattendirektivet. Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2013:19. Normerna ställer krav på vattnets kvalitet.
- Havsmiljödirektivet. Miljökvalitetsnormer för marin miljö fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt havsmiljöförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2012:18. Förordningen syftar till att upprätthålla eller nå en god miljöstatus i havsmiljön.
- Sveriges åtaganden inom HELCOM, Baltic Sea Action Plan, aktionsplan för Östersjön.

Behov av åtgärder

- Återupptagen beteshävd på öar där hävden upphötr är nödvändig för flera av arter av fåglar.
- Røjning av igenväxningsvegetation kan bli nödvändigt på sikt.
- En inventering och uppföljning av främst roskarlar och fisktärna är angelägen.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Den vitkindade gåsen började häcka i Sverige under 1950-talet på Gotland efter att tidigare endast ha häckat på nordliga tundror. Under senare decennier har arten expanderat kraftigt och häckar nu spritt längs stora delar av Sveriges kuster. Majoriteten av populationen flyttar mot sydväst. Södra Sverige berörs därmed under höst- och vårflyttningen av stora mängder sträckande fåglar på väg till eller från övervintringsområdena längs Nordsjökusten. Arten föredrar låga, trädfattiga öar med utbredda betesmarker och strandängar både under häckningen och flyttningen. Större flockar kan även rasta på jordbruksmark, främst vallar. Häckningarna sker antingen i enstaka par eller i löst sammanhållna kolonier. Under häckningen uppträder arten ofta i mindre flockar och då med ungarna samlade i stora skaror. Födan består av växter, främst olika gräs, som betas på land.

I Blekinge är arten idag spridd med häckningar längs hela kusten i lämpliga miljöer. Arten uppträder vid Gräsör regelbundet från vår till höst och häckar med flera par årligen. Vitkindad gås noteras även översomrande i flera flockar och under inventeringarna 2015 så fanns över 100 adulta fåglar på plats i mitten av juni. Tidigare har uppemot 10 kullar noterats i området och sannolikt är det minst 10 par som går till häckning årligen i området. Arten kan prederas hårt av havsörn, något som sannolikt sker även här.

Bevarandemål

Vitkindad gås skall häcka årligen med flera par i området. Arten skall ha möjlighet att häcka i miljöer där den kan placera boet skyddat under låga buskage eller i högt gräs i strandnära lägen. Vidare skall det inom området finnas lämpliga, trädfria miljöer med öppna gräsytor där arten kan födosöka både under häckningen och under övriga delar av året.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som mycket gott. Populationen är stabil och ökande.

A132 - Skärfläcka, *Recurvirostra avosetta*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Skärfläckan är en vadarfågel som häckar på långgrunda sandstränder i öppna marker längs kusten från mellersta Halland till Öland och Gotland. Enstaka inlandshäckningar har noterats på Öland och i Skåne. Arten är ofta instabil på häckningsplatser och antalet par fluktuerar ofta kraftigt mellan åren beroende på vattenstånd, predationstryck och andra faktorer. Boet placeras på mycket låga, betade strandängar, i tuviga stränder, i tångvallar eller på sandrevlar. Den kräver tillgång till skyddade, grunda strandlaguner och stränder och är under häckningen känslig för störning av både människor och predatorer. Det finns även risk att betesdjur trampar sönder bon och skadar fåglar. Därför bör betespåsläpp, om möjligt ske när häckningen är avslutad. De svenska skärfläckorna flyttar bort mot övervintringsområden i västligaste Europa under juli-september och återkommer under slutet av mars-början av april. Födan intas på karaktäristiskt manér i grunt vatten och består av små ryggradslösa djur och små fiskar.

I Blekinge häckar arten på några få lokaler, främst i östra delen av länet. Större kolonier har tidigare funnits på flacka öar längs östra kusten.

I området har arten en av sina säkraste och mest individrika lokaler i Blekinge men med en population som varierar kraftigt mellan åren. Vid en inventering 2003 noterades exempelvis en ensam fågel och antalet har sedan dess fluktuerat kraftigt mellan att inga par inleder häckning och upp till drygt 40 par (2012). Många år misslyckas dock arten helt med häckningen, något som oftast sannolikt beror på dåligt väder och stigande vattenstånd så att de lågt liggande bona dränks. Även antalet ungar som överlever varierar kraftigt mellan åren och generellt får häckningsframgången för arten i området anses vara låg. Oftast häckar arten på västra sidan av Långskär eller Stora Korsaskär. Möjligen har under senare år en svag minskning skett men det är svårt att utesluta att det rör sig om naturliga variationer eller om minskningen i antalet par beror på att häckningsmiljöerna försämrats under senare år.

Bevarandemål

Skärfläcka skall häcka årligen i området med flera par på de lågt liggande stränderna på öarnas västra sida. Häckningsmiljöerna skall utgöras av öppna och betade strandängar samt grunda, lugna stränder där arten kan lägga boet på låglänta delar utan risk att det översvämmas eller att häckningarna störs av människor eller rovdjur. Häckningar skall även kunna ske utan påtaglig risk för tramp och störning av betesdjur vid bon.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott. Artens uppträdande i området är kraftigt varierande men visar ingen klar nedåtgående trend över tid. Detta tyder på att goda förutsättningar finns för att arten skall kunna häcka i området de flesta år.

A190 - Skräntärna, *Sterna caspia*

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige häckar skräntärnan längs kusterna från Skånes sydkust till Norrbotten. Störst koncentrationer finner man i Stockholms skärgård och längs med Norrlandskusten. Något enstaka par finns även i Vänern. Sverige hyser en betydande del av den europeiska populationen och har därför ett särskilt ansvar för att bibehålla populationerna av skräntärna. Lämplig plats för bobygge är flacka, vegetationsfattiga sandrevlar eller klippöar i havsbandet. Arten häckar företrädesvis i kolonier som kan bli mycket stora, men en betydande andel av populationen består av solitära par som ofta nyttjar samma ö under mycket lång tid. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig då arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden. Häckningslokalen och dess omgivande arkipelag bör sakna fyrfota rovdjur, framför allt mink, men även trutar och havsörn kan lokalt vara allvarliga predatorer i kolonierna. Skräntärna behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, vilket i svenska vatten främst är abborre, mört och sill. Den fiskar framför allt i grunda kustområden eller i kustnära (inom 30-40 km) sjöar. Under häckningen kan skräntärnorna sannolikt röra sig flera mil till fiskeområden. Arten är långlivad med relativt låg reproduktion. Den är i Sverige rödlistad som nära hotad.

I Blekinge häckar arten med enstaka par, spritt längs kusten. Majoriteten av den blekingska populationen utgörs av solitära par. Kolonier har under de senaste decennierna endast förekommit på några få öar, men har sällan blivit långvariga.

På öarna i området har skräntärnan en av sina mest långvariga häckningsplatser i länet. Här har arten årligen häckat med 1-3 par på flera av öarna. Oftast återfinns ett par på Långaskär och ytterligare ett par på Stora och/eller Lilla Korsaskär. År 2015 noterades tre par på dessa tre öar varav paret på Lilla Korsaskär misslyckades med häckningen. Arten har dock varierat i antal inom området och vissa år verkar inget par gå till häckning. Enstaka år häckar dessutom ett par på Sjalören strax söder om området. Under häckningen ses fåglarna ofta fiska i lagunerna innanför öarna i området.

Bevarandemål

Skräntärna skall årligen häcka inom området. Det skall finnas lämpliga, flacka, öppna öar där arten kan häcka ostört och utan risk för att prederas av landlevande predatorer som mink eller räv. Arten skall ha tillgång till goda fiskevatten där den kan fiska i klart, relativt stilla vatten.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet i området bedöms som gott, baserat på kontinuerlig och relativt stabil population och god förekomst av till synes lämpliga häckningsmiljöer.

A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fisktärnan är vår vanligaste tärna och häckar längs hela Sveriges kust och i sjöar och längs vattendrag från Skåne till södra Norrland samt i Norrlands kustland. Den saknas endast som regelbunden häckare i övre Norrlands inland. Populationen har ökat de senaste 30 åren och är nu stabil. Arten häckar oftast i små kolonier på vegetationsfattiga öar och uddar där de har en god överblick över omgivningarna. Boet placeras direkt på marken och antalet ägg är 2-4. I enstaka fall placeras det även på hustak, på ruderatmarker invid vatten och i andra lämpliga miljöer. Arten födosöker liksom sina nära släktingar genom att stört dyka från 4-6 meters höjd vertikalt ner i vattnet där den fångar bytet. Födan består av småfisk, insekter och i viss mån även blötdjur.

I Blekinge häckar fisktärnan spritt längs kusten samt vid sjöar och vattendrag i inlandet. Oftast är kolonierna små (maximalt några tiotal par) och inte sällan häckar arten tillsammans med silvertärnor och i vissa fall även andra tärnarter.

Långaskär och den lilla ön Sjalören söder om området hyser de flesta år stora blandkolonier med fisk- och silvertärnor. På dessa två öar tenderar fisktärnan att dominera och på Långaskär noterades 2015 cirka 80 individer under inventeringen. År 2014 fanns en stor koloni på Sjalören söder om området där fisktärnan dominerade bland de cirka 100 par tärnor som häckade där. De häckande tärnorna fiskar i stor utsträckning i de lugna vattnet innanför skären och öarna i området.

Bevarandemål

Fisktärna skall årligen häcka med minst en koloni inom området. Det skall finnas lämpliga häckningsmiljöer i form av små öar utan påtaglig predation av landlevande predatorer som mink och räv, och med lämplig låg vegetation eller grusbankar. Det ska finnas gott om föda i form av småfisk och ryggradslösa djur i väl utvecklade artsamhällen kring öarna. Vattnet skall vara klart så att arten kan fiska effektivt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott, men en inventering under häckningstid bör ske.

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Silvertärnan häckar i Sverige spritt längs hela kusten. Den häckar även i de större sjöarna och mer spritt i små sjöar i Norrlands inland och i fjällkedjan. Vid häckning utnyttjas vegetationsfattiga områden på öar och uddar där boet placeras öppet, direkt på marken, oftast i grus eller i låg vegetation. Populationerna flyttar under april-maj och bort igen under augusti. Arten kräver god tillgång av småfisk i grunda vatten för födosök men är relativt rörlig under häckningen och kan nyttja större områden för födosök. Den svenska populationen har ökat under de senaste 30 åren.

I Blekinge häckar arten nästan uteslutande i skärgårdarna, främst i de yttre delarna, men enstaka häckningar har även konstaterats i insjöar.

Arten häckar i området med åtminstone två kolonier, där det på Stora Korsaskär (senast 2015) häckat uppemot 100 par fisk- och silvertärnor med en stor övervikt för den senare. På Långskär finns oftast en mindre koloni med knappt 10 par. Antalen varierar mellan åren men området hyser vanligtvis ansenliga mängder häckande tärnor. Strax söder om området, på det lilla skäret Sjalören, har under flera år en blandkoloni med fisktärnor funnits. De häckande tärnorna fiskar i stor utsträckning i de lugna vattnet innanför skären och öarna i området.

Bevarandemål

Silvertärna skall årligen häcka med flera kolonier inom området. Det skall finnas lämpliga häckningsplatser i form av strandvallar med låg och bruten vegetation på både större och mindre öar där arten kan placera boet och samtidigt ha uppsikt över omgivningarna. Här skall även finnas god tillgång till fiskevatten över grunda bottnar med gott om småfisk och kräftdjur. Häckningen skall kunna ske ostört och med god framgång utan att landbaserade predatorer som mink och räva orsakar skada.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som mycket gott. Artens uppträdande i området tyder på en långvarigt stabil och ökande population med stora kolonier.

A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Småtärnan häckar längs sydligaste Sveriges kuster, från norra Halland till Östergötland, inklusive Öland och Gotland. I Bottenviken finns en utlöpare av den finska populationen och arten häckar regelbundet i Norrbottens skärgårdar. Inlandshäckningar är sällsynta i Sverige men har förekommit. I Sverige häckar arten i regel i små kolonier med som mest cirka 45 par. Arten är långflyttare som återkommer i början av maj från övervintringsplatser i och kring Afrika. Höstflytten inleds i augusti och de sista lämnar landet i början av september. Den svenska populationen varierar mellan 440 och 550 par och är minskande, främst på grund av förändringar i häckningsmiljöerna. Boet placeras på vegetationsfri mark, oftast på grus-, sand- eller skalgrusbankar vid stranden men även direkt på sandstränder och utfyllnadsmark vid hamnar. Arten koloniserar snabbt nyligen uppkomna miljöer såsom ruderatmarker men även konstgjorda häckningsöar. I boet läggs 2-3 ägg som ruvas cirka 20 dygn och ungarna är flygga drygt tre veckor efter kläckningen. Arten födosöker på grunt, stilla vatten över grunda, sandiga bottnar i skyddade vikar och längs skyddade strandsträckor. Födan består av småfisk och kräftdjur som fångas antingen direkt på ytan eller efter ett kort dyk. Arten är i Sverige rödlistad som sårbar.

I Blekinge häckar arten längs stora delar av länets kust, dock alltid glest spritt och oftast i enstaka par eller i små kolonier. Populationen i Blekinge uppskattas till cirka 50 par.

Arten har en relativt stabil population i området och har noterats årligen häckande på Långaskär med undantag för 2015 då inga par observerades. Som mest har kolonin här omfattat omkring 20 par, bland annat 2005 och 2007. Under senare år har antalet par varit något lägre men fram till 2014 häckade arten med cirka 15 par som fick fram ungar där en del kunde ringmärkas. De häckande tärnorna fiskar i stor utsträckning i de lugna vattnet kring skären och öarna i området.

Bevarandemål

Småtärna skall årligen häcka i området med några par. För att arten skall trivas krävs en god tillgång på lämpliga häckningsmiljöer med strandvallar eller stränder med glest vegetationstäck. Dessa miljöer skall finnas rikligt längs stränderna i området och hållas öppna genom fortsatt bete på de öar där detta behövs. Inom området skall också finnas ostörda fiskeområden över grunda bottnar med klart vatten, vilket är nödvändigt för att arten skall kunna finna föda framgångsrikt. Landlevande predatorer skall inte förekomma.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är sannolikt gott. Arten har en relativt stabil population. En begränsad igenväxning av området har dock skett under senare år och möjligen kan den negativa fluktuation som setts under senare år spegla en verklig populationsminskning i området. Rökning och ökad beteshävd kan komma att behövas.

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A162 - Rödbena, *Tringa totanus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige är rödbenan utbredd på fuktängar i större delen av landet med högst koncentrationer på fuktängar och betade strandängar vid havet längs hela kusten från Bohuslän till Norrbotten samt på fuktiga myrar och fuktängar i fjällen och den nordliga barrskogsregionen. Den svenska populationen flyttar mot söder under augusti-oktober och återkommer under april-maj. Arten häckar oftast på mark med vegetation som består av gräs och halvgräs som inte är särskilt högt (<0,5 meter) och alltid i närheten av vatten eller fuktig mark. Boet placeras i eller vid en högre tuva med gräs och här läggs 3-4 ägg som kläcks i slutet av maj – början av juni. Födan består av små ryggradslösa djur som plockas i strandkanten eller i grunt vatten. Arten är hävdgynnad men inte som flera andra vadare helt beroende av hävd utan kan häcka i områden med högre vegetation, dock sällan i direkt anslutning till träd och dungar varför den missgynnas av kraftig igenväxning. Högst koncentrationer påträffas i södra Sverige i regel på betade fuktängar och strandängar vid havet. Det finns viss risk att betesdjur trampar sönder bon och skadar fåglar. Därför bör betespåsläpp, om möjligt ske när häckningen är avslutad.

I Blekinge är arten spridd och häckar i skärgårdarna och längs kusten i hela länet. Ett fåtal inlandshäckningar har noterats. Talrikast är den på strandängar och flacka öar.

I området är rödbenan sannolikt den talrikaste vadaren med uppemot 15 häckande par. Tidigare noteringar från området är mycket lägre (exempelvis 3 par år 2003).

Bevarandemål

Arten skall årligen häcka med flera par på samtliga öar inom området. Det skall finnas lämpliga häckningsmiljöer spridda i hela området vilket innebär områden med flacka, sankmarker invid stränderna med en vegetation som hålls låg genom bete. Arten gynnas om kraftig igenväxning med buskar undviks. Häckningar skall även kunna ske utan påtaglig risk för tramp eller störning av betesdjur vid bon.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för rödbena i området får bedömas som mycket gott. Den inventeringsdata som finns från området tyder på att arten har en stabil eller ökande population.

A169 - Roskarl, *Arenaria interpres*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Arten häckar främst i skärgårdar och längs kuststräckor med hårt betade strandängar. Roskarlen är beroende av mer eller mindre vegetationsfria miljöer, främst strandsträckor med steniga, grusiga eller klippiga stränder. Detta gör att arten oftast är talrikast i skärgårdarnas yttre delar. I södra delen av utbredningsområdet är livsmiljöerna oftast strandsträckor med hårt betade strandängar. Inte sällan häckar arten i anslutning till mås- eller tärnkolonier men undviker gråtrutskolonier. Roskarlen är mycket känslig för predation av fyrfota rovdjur där mink utgör det främsta hotet. Arten försvinner ofta från öar där minken etablerat sig.

Boet placeras direkt på marken, oftast något dolt i vegetationen. Antalet ägg är 3-4 och dessa ruvas i 22-24 dagar. Ungarna är flygga efter ytterligare cirka 20 dagar. Födan består av ryggradslösa djur; insekter, spindlar, kräftdjur, snäckor och musslor, som den finner i strandkanten, ofta genom att vända på stenar och ilandspolade tångruskor. Roskarlen är i Sverige strikt knuten till kusten och till Vänern. Populationerna på Västkusten och i Vänern är möjligen utgångna. Arten häckar vidare från Blekinge län längs hela kusten upp till finska gränsen. Störst populationer återfinns på Gotland samt från Stockholms skärgård och norrut. Det totala svenska beståndet uppskattas till cirka 1 900 par. Arten är rödlistad som sårbar i Sverige.

I Blekinge har arten sannolikt aldrig varit särskilt talrik men under 1970-talet beräknades cirka 30 par häcka. Idag är antalet sannolikt kring 10 par, spritt på småskär längs hela kusten med i särklass flest par längs östra kusten.

I området har roskarlen en av sina få kvarvarande häckplatser i Blekinge. Liksom på övriga lokaler i östra delen av landskapet häckar enstaka par på yttersidan av de låga, steniga öarna. Arten har noterats i samband med ringmärkning på öarna under flera år på 2000-talet och som mest med 2-3 par varav två par på Långaskär. År 2003 fanns ett par på Långaskär och en ensam fågel på Stora Korsaskär. Under 2015 års inventering noterades 1 exemplar på Stora Korsaskär. Arten har en mycket lång konstaterad förekomst på ön, med de första uppgifterna i Artportalen redan från 1960-talet.

Bevarandemål

Roskarl skall årligen häcka inom området. Det skall finnas god tillgång till lämpliga häckningsmiljöer i form av öppna, steniga stränder och däremellan kortbetade gräsmarker med grusiga strandvallar. Det skall även finnas gott om föda i form av ryggradslösa djur i strandzonerna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott, baserat på ett långtida och stabilt uppträdande med fåglar som ses årligen på Långaskär och Stora Korsaskär. Lämpliga häckningsmiljöer för arten finns sannolikt på fler öar inom området. En uppföljning är angelägen.

Dokumentation

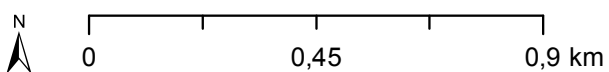
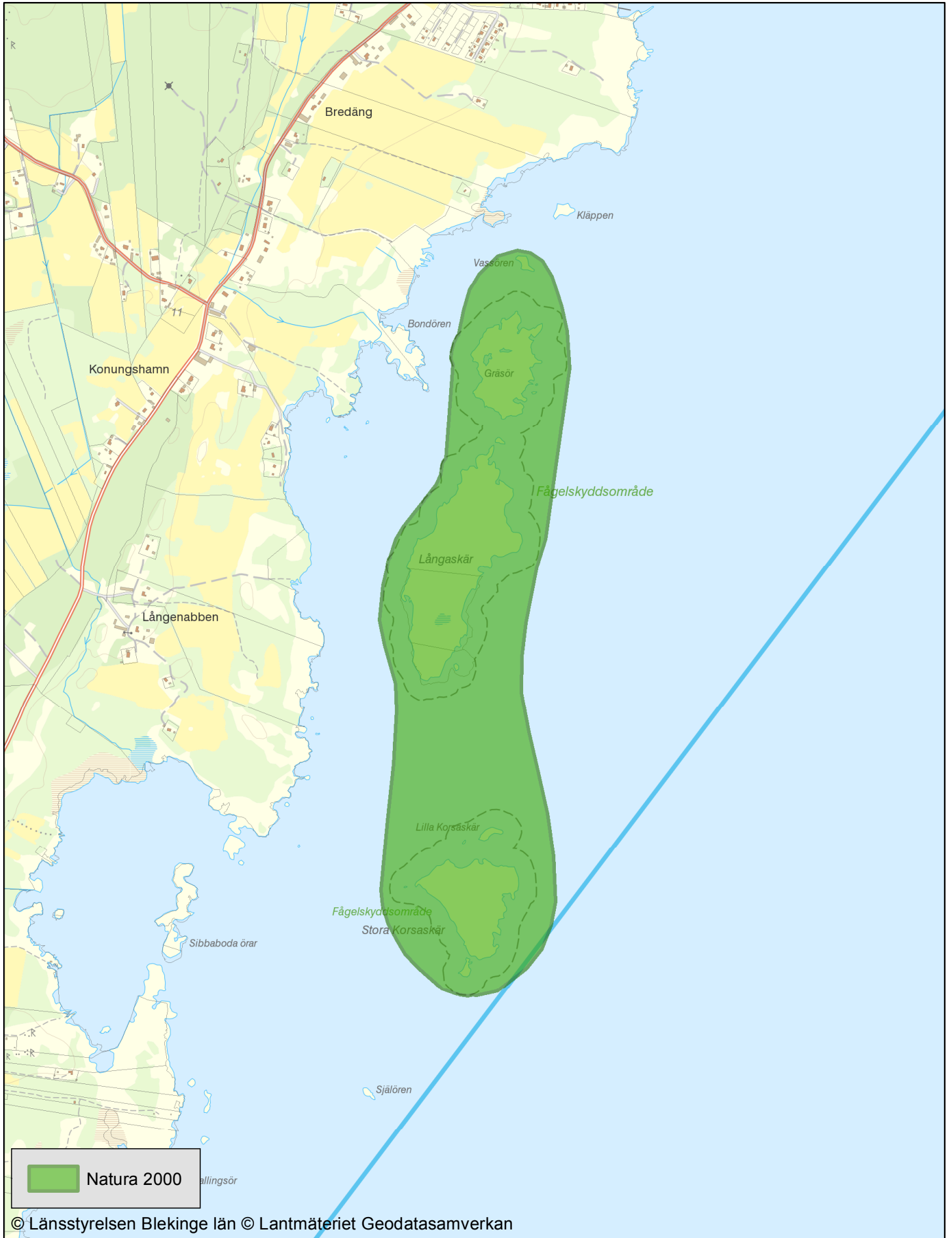
- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artfakta. 2015. www.artfakta.artdatabanken.se. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen, www.artportalen.se (uttag 2016-09-03).
- Carlsson, L. & Wolgast, J. 2003. Fågelinventering i Blekinge skärgård 2003. Opublicerat.
- HELCOM. 2007. Baltic Sea Action Plan. www.helcom.fi.
- Jonasson, M., Larsson, R. 2007. Inventering av fåglar i SPA-områden. Protokoll.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1985. Föreskrifter med förbud till skydd för djurlivet i Blekinge läns skärgård. Dnr. 11.122-870-83.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Beslut om utvidgat strandskydd för Karlskrona kommuns kust och skärgård, Blekinge län, Dnr 511-2099-2014.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Kustfågelinventering inom SPA-område i Blekinge län. Lif, M. Opublicerat.
- Naturvårdsverket. 2003. Art- och naturtypsvisa vägledning. Fåglar 1-3.
- Nilsson, T. & Lundgren, U. 1993. Blekinges fåglar.
- VISS VattenInformationsSystem Sverige. www.viss.lansstyrelsen.se (uttag 2016-10-12).

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

Natura 2000 - SE0410050 Gräsör m fl öar

Kartskala 1:15 000